

Briselē, 2023. gada 29. septembrī
(OR. en, lv, pl, sk)

Starpiestāžu lieta:
2021/0218(COD)

13188/23
ADD 1 REV 2

CODEC 1631
ENER 502
CLIMA 409
CONSOM 322
TRANS 363
AGRI 525
IND 481
ENV 1009
COMPET 896

"I/A" PUNKTA PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	Priekšlikums – EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA, ar ko attiecībā uz atjaunīgo energoresursu enerģijas izmantošanas veicināšanu groza Direktīvu (ES) 2018/2001, Regulu (ES) 2018/1999 un Direktīvu 98/70/EK un atceļ Padomes Direktīvu (ES) 2015/652 (pirmais lasījums) - leģislatīvā akta pieņemšana = paziņojumi

Beļģijas paziņojums

Beļģija atzīst, ka mūsu centienos sasniegt Parīzes nolīguma mērķus ir jāpaātrina enerģētikas pārkārtošana un pakāpeniski jāatsakās no fosilo degvielu izmantošanas. Beļģija atbalstīs pieņemšanu, bet vēlas paust bažas par problēmām, kas rodas saistībā ar šajā 3. Atjaunīgo energoresursu direktīvā ietvertajiem palielinātajiem atjaunīgās enerģijas mērķrādītājiem. Nopietni demogrāfiskie un ģeogrāfiskie ierobežojumi apvienojumā ar lielu energoietilpīgu nozaru kopu klātbūtni nozīmē, ka gaidāmos nacionālos devumus saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1999 II pielikumā minēto formulu ir ārkārtīgi grūti sasniegt un to, šķiet, nevarēs panākt, jo īpaši tikai 7 gadu

laikposmā. Tas pats attiecas uz saistošajiem nozaru apakšmērķrādītājiem (attiecībā uz nebioloģiskas izcelsmes atjaunīgām degvielām (*RFNBO*) rūpniecībā, transportā, siltumapgādē un aukstumapgādē), kuri, šķiet, neatbilst izmaksu lietderībai mūsu klimata mērķrādītāju sasniegšanā. Neraugoties uz šīm problēmām, Beļģija turpinās sniegt konstruktīvu ieguldījumu Eiropas mērķa sasniegšanā.

Īrijas paziņojums

Īrija atzinīgi vērtē vienošanos par Atjaunīgo energoresursu direktīvas teksta atjauninājumu un atzīst, ka atjaunīgo energoresursu enerģijas mērķrādītājiem 2030. gadam ir jābūt vērienīgiem. Lai sasniegtu vērienīgus mērķrādītājus salīdzinoši īsā laikposmā, būs vajadzīgi vēl nepieredzēti visas sabiedrības centieni, un ir ļoti svarīgi, lai mēs šajā virzībā iesaistītu ikvienu.

Īrija uzskata, ka rezultāti nebūs produktīvi, ja netiks ņemtas vērā visas sekas, ko rada ievērojamais atjaunīgo energoresursu enerģijas mērķrādītāju palielinājums, piemēram, pašreizējā starpposma mērķrādītāju darbība saskaņā ar Regulu (ES) 2018/1999 par enerģētikas savienības un rīcības klimata politikas jomā pārvaldību.

Seku ignorēšana situācijā, kad, neraugoties uz ievērojamo jau gūto progresu un jau ieguldītajām investīcijām un plānotajām vēl lielākajām saistībām, publiskie līdzekļi tiek novirzīti no nepieciešamajām investīcijām dalībvalstu energosistēmās, rada risku, ka tiek apdraudēts atjaunīgās enerģijas veicināšanai nepieciešamais atbalsts.

Galīgajā tekstā noteiktais atjaunīgo energoresursu enerģijas mērķrādītājs 2030. gadam pārsniedz to, kas sākotnēji tika ierosināts kā daļa no paketes "Gatavi mērķrādītājam 55 %". Palielinātā atjaunīgās enerģijas mērķrādītāja ietekme un jebkādas neparedzētas sekas var nebūt pilnībā skaidras, kamēr dalībvalstis nav pabeigušas savu nacionālo enerģētikas un klimata plānu projektu atjaunināšanu.

Pārvaldības regula paredz pārskatīšanu, reaģējot uz 2015. gada Parīzes nolīguma globālo izvēršanu. Īrija uzskata, ka šāda Pārvaldības regulas pārskatīšana būtu piemērots laiks tam, lai pārskatītu arī starpposma mērķu darbību un dalībvalstīm pieejamos atbilstības mehānismus. Šādas pārskatīšanas pamatā var būt analīze, kas ietverta dalībvalstu iesniegtajos atjaunināto nacionālo enerģētikas un klimata plānu projektos.

Latvijas paziņojums

Latvijas Republika uzsver atjaunīgās enerģijas avotu attīstības lielo nozīmi energoapgādes drošības un neatkarības stiprināšanā, cenu stabilitātes nodrošināšanā, kā arī siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanā un Eiropas Savienības klimata mērķu sasniegšanā.

Latvija atbalsta priekšlikumu Direktīvai attiecībā uz atjaunīgo energoresursu enerģijas izmantošanas veicināšanu un jo īpaši panākto vienošanos par tādiem būtiskiem priekšlikuma elementiem kā nozaru mērķi, siltumapgādes nozare un bioenerģija.

Latvija darīs visu iespējamo, lai īstenotu visus nepieciešamos pasākumus, lai palielinātu atjaunīgās enerģijas izmantošanu transporta nozarē, un strādās pie atjaunīgās elektroenerģijas ražošanas palielināšanas, lai radītu nepieciešamās jaudas atjaunīgā ūdeņraža ražošanai Latvijā. Tomēr Latvija uzskata, ka vienošanās par 25. pantā noteiktiem mērķiem un pienākumiem attiecībā uz atjaunīgo enerģiju un jo īpaši ūdeņraža izmantošanu transportā pārsniedz Latvijas īstenošanas un sasniegšanas iespējas, ņemot vērā Latvijas nacionālo situāciju.

Latvija uzskata, ka, nosakot prasības atjaunīgās enerģijas veicināšanas pasākumiem, ir svarīgi ņemt vērā valsts ekonomiskos un sociālos apstākļus, nacionālās enerģētikas bilances un izejas punktus.

Polijas paziņojums

Polija ir viens no visstraujāk augošajiem atjaunīgās enerģijas tirgiem Eiropā.

Pēdējos gados, pateicoties valdības atbalstam un sabiedrības iesaistei, mūsu atjaunīgās enerģijas jauda ir eksponenciāli palielinājusies, jo īpaši saules enerģijas nozarē. Lai kāpinātu tīras enerģijas attīstību, mēs esam izveidojuši stabilu tiesisko regulējumu un atbilstošas atbalsta shēmas. Atzinīgi ir vērtējami priekšlikumā iekļautie atļauju piešķiršanas procedūru vienkāršošanas un paātrināšanas elementi, tomēr tie nav pietiekami, lai nodrošinātu tā mērķu sasniegšanu. Atjaunīgo energoresursu straujā ieviešana tādā apmērā, kā ierosināts grozītajā Atjaunīgo energoresursu direktīvā (*RED*), un no laikapstākļiem atkarīgo enerģijas avotu īpatsvara pieaugums enerģijas ražošanā apdraud gan tīkla stabilitāti, gan vispārējo enerģētisko drošību. Polija ir pastāvīgi uzsvērusi, ka enerģētikas pārkārtošana ir jāīsteno tādā tempā, kas ir sasniedzams energosistēmai, pieejams sabiedrībai un labvēlīgs Eiropas rūpniecībai. Mērķrādītājiem ir jābūt realistiskiem un jāļauj dalībvalstīm elastīgi izvēlēties to īstenošanai piemērotos instrumentus.

Turklāt, ņemot vērā regulas projekta ietekmi uz dalībvalstu energoresursu struktūru un no tā izrietošās negatīvās sociālās sekas, Polija uzskata, ka ierosinātā akta juridiskajam pamatam vajadzētu būt LESD 192. panta 2. punkta c) apakšpunktam.

Tāpēc Polija nevar atbalstīt ierosināto pārskatīto Direktīvu par atjaunīgo energoresursu enerģiju.

Polija arī saglabā savu negatīvo nostāju attiecībā uz visu paketi “Gatavi mērķrādītājam 55 %”, kurā izvirzīti nereāli mērķrādītāji un vārienīgi mērķi un kura būtiski ietekmē dalībvalstu energoresursu struktūras. Polija uzskata, ka lielākā daļa paketes tiek īstenota, pamatojoties uz nepareizu juridisko pamatu, kas rada bīstamu precedentu.

Slovākijas Republikas paziņojums

Slovākija uzskata, ka vispārējais ES atjaunīgo energoresursu (AER) mērķrādītājs 2030. gadam ir ārkārtīgi vērienīgs un ļoti grūti sasniedzams. Attiecībā uz valsts energoresursu struktūru un tās attīstību Slovākijas Republika nesaskata reālu iespēju būtiski palielināt savu mērķu vērienīgumu šajā jomā un uzsver, ka jebkāds tāds papildu devums AER mērķrādītāju sasniegšanā, kura aprēķinu pamatā ir Regulas (ES) 2018/1999 II pielikumā izklāstītā nesaistošā formula, var neņemt vērā visus attiecīgos faktoros valsts līmenī, un tāpēc tas var neatbilst reālajam atjaunīgo energoresursu attīstības potenciālam valstī.

Lai gan mēs uzskatām, ka vērienīgos transporta un apkures sektoru mērķrādītājus ir grūti sasniegt un pastāv risks, ka tie netiks panākti, Slovākijas Republika centīsies tos sasniegt, savā NEKP nosakot mērķrādītājus un pasākumus.

Mums ir arī atruna attiecībā uz atbalstu ūdeņraža ražošanai no mazoglekļa avotiem, kas Slovākijai ir viens no svarīgākajiem problēmjautājumiem un kas direktīvā nav pienācīgi risināts.

Komisijas paziņojums par AED 22.a un 22.b pantu

Atjaunojamo energoresursu direktīvas 22.a pants apvienojumā ar 22.b pantu veicinās fosilo degvielu, ko rūpniecībā izmanto kā ievadmateriālu, aizstāšanu un siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu grūti elektrificējamās industriālajos procesos.

Ņemot vērā to, ka mērķrādītājs ir novitāte un ūdeņraža tirgus pāreja ir tikai sākusies, Komisija piekrīt, ka mērķrādītāja sasniegšanai būs vajadzīgi nopietni dalībvalstu centieni un ievērojamas publiskā un privātā sektora ieinteresēto personu investīcijas vismaz līdz 2030. gadam.

Komisija atzīst – lai sasniegtu mērķrādītāju, kas noteikts 22.a panta 1. punkta piektajā daļā, arī apvienojumā ar 22.b pantu, dažos gadījumos augstas pielāgošanas izmaksas radīsies stacijām, kuru procesi ir jāmodernizē. Tas attiecas uz dažām amonjaka ražotnēm, kurām ir vajadzīgas ievērojamas investīcijas ražošanas procesā, lai aizstātu metāna tvaika riforminga procesā ražota ūdeņraža izmantošanu. Tāpēc, veicot novērtējumu saskaņā ar 22.a panta 1. punkta piekto daļu un 22.b panta pirmās daļas b) punktu, Komisija, izskatot katru gadījumu atsevišķi un pienācīgi pamatotos gadījumos, neņems vērā šādas esošās stacijas un vienlaikus apsvērs, vai tās ir pilnībā amortizētas un kad ir pieņemts galīgais lēmums par investīcijām modernizēšanai.

Kopumā Komisija piekrīt – lai sasniegtu direktīvā noteiktos mērķus, konkrētāk, vispārējo atjaunīgās enerģijas mērķrādītāju, transporta un rūpniecības nozaru mērķrādītājus, būs vajadzīgi nopietni dalībvalstu centieni un ievērojamas publiskā un privātā sektora ieinteresēto personu un, iespējams, valstu budžetu investīcijas. Komisija atzīst, ka ir jāpalīdz dalībvalstīm īstenot šos mērķus.

Komisija atzīst, ka paralēli atjaunīgajai enerģijai arī citi no fosilā kurināmā brīvas enerģijas avoti palīdz dalībvalstīm, kuras nolemj paļauties uz šādiem enerģijas avotiem, līdz 2050. gadam panākt klimatneitralitāti.

Komisija arī atzīst – lai līdz 2050. gadam panāktu klimatneitralitāti, atjaunīgās enerģijas mērķrādītājiem būtu jāiet roku rokā ar papildu dekarbonizācijas centieniem, kuri pamatojas uz citiem nefosiliem energoresursiem, ņemot vērā valstu īpašos apstākļus un energoapgādes struktūru. Lai sasniegtu šo mērķi, Komisija uzskata, ka atjaunīgās enerģijas izvēršana saistībā ar paaugstināto saistošo Savienības vispārējo mērķrādītāju būtu jāintegrē papildu dekarbonizācijas centienos, kas ietver tādu citu nefosilu enerģijas avotu attīstību, kurus dalībvalstis nolemj īstenot.